

Mirosław Ponczek

"Olimpiady. Historia - dyscypliny - słynni zawodnicy - rekordy", Clive Clifford, Warszawa 2004 : [recenzja]

Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Kultura Fizyczna 6, 247-249

2005

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mirosław Ponczek

Clive Clifford: *Olimpiady. Historia — dyscypliny — słynni zawodnicy — rekordy.* Wyd. „Świat Książki”. Warszawa 2004, ss. 80.

Nakładem wydawnictwa „Świat Książki”, ukazała się książka, którą napisał Clive Clifford, *Olimpiady. Historia — dyscypliny — słynni zawodnicy — rekordy*. Tłumaczem prezentowanego opracowania na język polski był Marek Gumkowski, zaś korektorem tekstu Janina Gierard-Gierut.

Książka C. Clifforda składa się z następujących części:

1. historycznego „wprowadzenia” do dziejów igrzysk olimpijskich;
2. wybranych obrazów „olimpiad” z 1912 r. (słowo użyte niewłaściwie, być może — błąd wynikający z tłumaczenia z języka angielskiego na język polski);
3. „olimpijskich marzeń” — starań o igrzyska i ich koszt oraz „marzeń” olimpijczyków;
4. kulisów igrzysk i „czarnych” ich kart (oszustw i dopingu);
5. ukazania niektórych konkurencji — sprintów, biegów średniodystansowych, długodystansowych, biegów przez płotki i sztafety, skoku w dal i trójskoku, skoku wzwyż i skoku o tyczce, pchnięcia kulą i rzutu młotem oraz dyskiem i oszczepem, wielobojów — siedmiobój, dziesięciobój, pięciobój nowoczesny i triathlon;
6. igrzysk z 1968 r. w Meksyku; kolejnych konkurencji — pływania, skoków do wody, pływania synchronicznego, żeglarstwa i kajakarstwa;
7. igrzysk w Seulu z 1988 r.; strzelectwa i szermierki, podnoszenia ciężarów, zapasów i boks, dżudo i taekwondo, gimnastyki;
8. igrzysk w Barcelonie z 1992 r.;
9. kolarstwa konkurencji jeździeckiej; gier zespołowych — m.in. koszykówki, hokeja na trawie, piłki nożnej, siatkówki, piłki ręcznej; innych dyscyplin — tenisa ziemnego i badmintonu;
10. igrzysk w Sydney z 2000 r.;
11. „wielkich rywalizacji” indywidualnych i drużyn narodowych; olimpijskich osiągnięć „wybranych sportowców”, m.in. Wilmy Rudolf, Kip Keino oraz Jimmy’ego Abotta — (występującego w Igrzyskach 1988 r. w Seulu);

12. olimpijskich wydarzeń i postaci oraz ciekawostek i pominiętych wydarzeń, towarzyszącym zawodom olimpijskim;
13. słowniczka ważniejszych terminów sportowych (olimpijskich);
14. indeksu nazwisk.

Walorem pracy C. Clifforda jest próba podjęcia popularnych dziejów igrzysk nowożytnych (**z racji przygotowań do Letnich Igrzysk Olimpijskich 2004 r. w Atenach**). Widocznym minusem publikacji „Świata Książki” jest jej chaotyczny układ kompozycyjny (niby chronologiczno-rzeczowy), w którym nie jest konsekwentnie zachowany porządek historyczny, a nawet merytoryczny (patrz — cytowany wcześniej przez recenzenta, tematyczny zapis rozdziałów opracowania).

Spore wątpliwości historyka kultury fizycznej budzi terminologia stosowana w tej książce. Idzie mianowicie o użycie pojęcia „olimpiada”. Jest to odstęp czasowy pomiędzy igrzyskami, czyli zawodami olimpijskimi. Odnoszenie terminu „olimpiada” do zawodów tego typu jest błędem rzeczowym (powielanym nie tylko przez naszą polską historiografię przedmiotu oraz niektórych dziennikarzy).

W opracowaniu C. Clifforda są także błędy rzeczowe. Tak na przykład na stronie 41, przy przedstawianiu gimnastyczki czeskiej Very Časlavskiej napisano, iż „[...] swój pierwszy medal zdobyła w 1961 r.”, potem zaś 3 złote i srebrny w 1964 r. Błąd ten polega na tym, że w 1961 r. nie organizowano Igrzysk Olimpijskich, tylko w 1960 r. W pracy tego typu wyżej wspomniany błąd nie powinien wystąpić.

Być może, że to niedociągnięcie edytorskie wynika z pośpiechu tłumaczenia na język polski (jest to jednak tylko hipoteza recenzenta).

Książka C. Clifforda nie ma bibliografii przedmiotowej. To poważne uchybienie Autora pracy. Jest w niej natomiast indeks osobowy. W indeksie tym nie ma co najmniej kilkunastu, jeśli nie kilkudziesięciu sportowców, w tym kilku polskich — m.in. Ireny Szewińskiej, Jerzego Kuleja, Waldemara Baszanowskiego, Arkadiusza Skrzypaszka i innych — **którzy zasługują na uwagę. Ze sportowców polskich widzimy w indeksie osobowym tylko Roberta Korzeniowskiego oraz Kamilę Skolimowską i Szymona Ziółkowskiego**. Ich fotografie zamieszczone są na stronie 27 i 34 prezentowanej książki.

To, co może wykorzystać badacz dziejów kultury fizycznej, student, dziennikarz i popularny czytelnik z książki C. Clifforda, to historyczne fotografie, świadczące o niezłym poziomie wydawniczo-edytorskim oraz ikonograficznym dzieła. Przy jego końcu, tuż przed słowniczkiem (terminologią ważniejszych pojęć), zamieszczona jest tabela zbiorcza Nowożytnych (Letnich) Igrzysk Olimpijskich. Zaznaczono w niej — rok zawodów, miasta olimpijskie, ilość zawodników z poszczególnych państw — uczestniczących w Igrzyskach — od 1896 do 2004 r. oraz liczbę rozgrywanych dyscyplin (konkurencji) sportowych.

Pomimo zauważalnych usterek i niewątpliwych niedociągnięć książkę C. Clifforda o dziejach igrzysk olimpijskich polecam do przeczytania. Odnoszę to przede wszystkim do elitarnego oraz popularnego czytelnika i studenta. Zalecam więc zakupienie tego opracowania przez polskie biblioteki, głównie księżnice awf-ów i uniwersytetów oraz innych wyższych uczelni, a nawet szkół podstawowych i średnich.